

I HJERTET AV TELEMARSKANALEN

IN THE HEART OF THE TELEMAR CANAL / IM HERTZ DES TELEMARCCANALS

NOME 2013

Velkommen til Nome - hjertet i Telemarkskanalen

Welcome to Nome - the Heart of the Telemark Canal /// Willkommen an Nome - die Hertz des Telemarkkanals

Midt i Telemark ligger kanal-kommunen Nome, hvor de to tettstedene Lunde og Ulefoss bindes sammen av Telemarkskanalen.

På Ulefoss, i ei mils omkrets rundt Ulefoss sluse, finner du en rekke kultur og naturhistoriske landemerker. Her er æverdige Ulefos Hovedgaard, Holla kirkeruin, middelaldersmykket Romnes kirke og mange flere historiske opplevelser. Nome er også en del av Gea Norvegica Geopark, og det med god grunn – her finnes nemlig restene av en helt spesiell vulkan, som la grunnlaget for en spennende geologi i området. Dette ga gode muligheter for Ulefos Jernværk, som har vært ryggraden i Ulefoss-samfunnet siden 1657.

I Lunde finner du også interessante historier, særlig knyttet til landbruk. Men visste du at også den første norskproduserte bilen ble "født" her? Trollbilen ble utviklet i Lunde i 1956-58, og er fortsatt utstilt her. Bratsberg Teglverk, den eneste gjenværende teglsteinsprodusenten i Norge, har også lange tradisjoner og er vel verdt et besøk – i år åpner de dørene for publikum. Visste du at Ulefoss og Lunde fylles av blomsterprakt i sommerhalvåret? Eller at kanalkommunen kan by på en overflod av historier og attraksjoner? Og at det er et vell av aktiviteter for store og små langs vannet, fra konserter til historiske vandringar og fysisk ferie med kano, sykkel eller til

fots? Nasjonal sykkelrute 2 tar deg for eksempel til deilige badeplasser eller naturskjønne kanalopplevelser. Sykkelruta starter på Øvre Verket på Ulefoss. Overnattingsgjester kan velge mellom alt fra herregårdsovernatting til bobil-overnatting. Og langs kanalen finner du ulike sjarmerende spisesteder som ønsker deg velkommen.

I denne brosjyren finner du det du trenger å vite for å oppleve noe ekstra på ditt besøk langs Telemarkskanalen, enten du kommer med bil, båt eller sykkel - unn deg en avstikker til Nome!

Björg Tveito Lundefaret
Ordfører / Mayor / Bürgermeister

🇬🇧 In the middle of Telemark lies the municipality of Nome, where the villages of Lunde and Ulefoss is interlinked by the Telemark Canal.

At Ulefoss you will discover a variety of natural and historical landmarks, built on the remains of the world-famous Fen Volcano. The interesting geology attracts visitors from all over the world, and has provided raw-materials for the local industry that has been the backbone of the Ulefoss society since 1657.

Lunde village reveals interesting stories of agriculture, but also of small-scale industry and the first serial-produced car of Norway, the making of tiles and brick-stones at Bratsberg and the locks, it's all worth a visit.

In this brochure you will find all the information you need to add the extra dimension to your visit along the Telemark Canal, whether you arrive by car, cycle or boat. Enjoy your stay!

🇩🇪 Inmitten der Telemark liegt die Gemeinde Nomen mit den Dörfern Lunde und Ulefoss, die durch den Telemarkkanal miteinander verbunden sind.

Erkunden Sie in Ulefoss die natürlichen und historischen Sehenswürdigkeiten, die auf den Überresten des weltberühmten Fen-Vulkans gebaut sind. Die interessante Geologie zieht Besucher aus der ganzen Welt an und bietet Rohstoffe für die heimische Industrie, die seit 1657 die Grundlage für das Leben in Ulefoss ist. Das Dorf Lunde hat außerdem interessante Geschichten über die Landwirtschaft, die kleine Industrie und das erste, in Serie produzierte Auto Norwegens, die Herstellung von Ziegeln und Backsteinen in Bratsberg und die Anlegestelle zu erzählen.

In dieser Broschüre finden Sie alle Informationen, um Ihren Besuch entlang des Telemarkkanals zu etwas ganz Besonderem zu machen – egal, ob Sie mit dem Auto, dem Fahrrad oder dem Boot anreisen. Genießen Sie Ihren Aufenthalt!

En reise i historie og kultur

A Historical and Cultural Journey /// Eine Reise im Geschichte und Kultur

- 6 Bratsberg Teglverk
- 8 Gea Norvegica Geopark
- 10 Øvre Verket
- 12 Ulefos Jernværk
- 13 Holla kirkeruin
- 14 Romnes kirke
- 16 Ulefos Hovedgaard
- 18 Telemarkskanalen
- 20 Kart
- 25 Vakre Lunde og Vakre Ulefoss
- 26 Wings & Wheels
- 27 Trollbilen
- 28 Lunde sluse
- 29 Allsang på slusa

Symbol

- Web *Web // Web*
- E-post *E-mail // E-mail*
- Telefon *Telephone // Telefon*
- Booking *Booking // Reservierung*
- Priser *Price // Preis*
- Åpningstider *Opening hours // Öffnungszeiten*
- Kartmarkering *Map // Karte*
- Spisested *Restaurant // Gasthause*
- Handikap-vennlig
HC-accessible // Erreichbar für den behinderten

Foto (der ikke annet er oppgitt): Kåre S. Pedersen - Bilde for Bilde /// Grafisk design: Reklamebyrået Superlativ /// Trykk: Erik Tanche Nilssen.
Takk til Tango Ulefoss og Bentes Blomster. Tysk oversettelse ved Hurtigoversetter.no. Red.: Drømmemila ved Kirsti Arvesen Nesheim.

Over 100 års erfaring fra teglproduksjon

Norges eneste gjenværende teglsteinsprodusent åpner dørene for publikum! I juni og august kan du to dager i uken få et spennende innblikk i en historisk produksjon – se og hør hvordan teglstein blir produsert i Wienerberger Bratsberg Teglverk. Teglverket ble grunnlagt i Skien i 1895 og flyttet til Lunde i 1958, og produserer i dag tegl til fasade, tak og belegging.

Industritradisjon

Bratsberg teglverk er Norges eneste gjenværende teglverk. Grunnlagt i Skien i 1895 og flyttet til Lunde i 1958.

 www.wienerberger.no

 post@wienerberger.no

 35 94 67 00

 35 94 67 00

 Åpent i juni og august, tirsdag og torsdag kl. 13.00-15.00

 Kart Lunde nr. 1

 Bratsberg Teglverk invites you to an exclusive tour of a historical production of bricks, pavers and roof tiles. The factory was founded in 1895 and is the oldest producing brick-factory in Norway. Twice a week in July and August you may come and get an insight on the history and production in Lunde.

 Bratsberg Teglverk lädt Sie zu einer exklusiven Tour einer Backsteinfabrik ein, in der Backsteine, Pflaster- und Ziegelsteine hergestellt wurden. Die Fabrik wird 1895 gegründet und ist die älteste Backsteinfabrik Norwegens. Im Juli und August haben Sie zwei Mal die Woche die Gelegenheit, die Geschichte und Produktion in Lunde zu besichtigen.

Det var engang en vulkan...

Bli med og finn spor etter den verdenskjente Fenvulkanen. På vandringen langs Norsjø og Geoparkstien tar vi deg med gjennom historiens kjente og mer ukjente sider. Du vil få innblikk i den sjeldne geologien som både har gitt opphav til gruvene og industrien og bidratt til verdifulle og sårbare naturområder. Vårt mål er at kunnskap skal gi økt opplevelse og innsikt i områdene du besøker.

God tur!

🇬🇧 Come along and look for traces from the world famous Fen Volcano! A walk on the Geopark-path along the Norsjø will take you through the 580 mill-year-old story. Learn more about the unique rocks from the area, geological processes that gave the basis for the local mining and iron works. Have a nice walk!

🇩🇪 Kommen Sie vorbei und suchen Sie nach Spuren des weltberühmten Fen-Vulkans! Ein Spaziergang auf dem Geopark-Pfad entlang des Norsjø führt Sie durch eine 580 Millionen Jahre alte Geschichte. Erfahren Sie mehr über die einzigartigen Felsen in diesem Gebiet, deren geologische Prozesse die Grundlage für die Minen und Hüttenwerke gelegt haben. Viel Spaß bei Ihrem Spaziergang!

Kunnskapsopplevelser

Sammen med Gea Norvegica Geopark får du naturkunnskap med på veien! Dette forvandler våre hverdagsomgivelser om til skatter med spennende historier.

🌐 www.geoparken.no

@ post@geanor.no

📄 Turistinformasjon, tlf. 35 06 02 00

💰 Kr. 1500,- for ordinær omvisning inntil 25 personer

📍 Kart Ulefoss nr. 6

Guidet tur «Det var engang en vulkan», 1,5 km på tilrettelagt gangsti
På egen hånd: Brosjyren "Fen – Fra vulkan til velstand" finner du bl.a. på Øvre Verket.